

# TĖVIŠKĖS AIDAI



Nr. 39 (1776) 1991 m. spalio mėn. 8 d. XXXVI METAI Melbourne

## Padėkos pamaldos Šiluvos šventovėje

Tūkstančiai Lietuvos tikinčiųjų su Aukščiausiosios Tarybos pirmininku Vytautu Landsbergiu priešakyje suplaukė Dievo Motinos šventovę Šiluvoje, kur dalyvavo padėkos už atgautą Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę Mišiose. Drauge su Lietuvos kardinolu padėkos Mišias koncelebravo Lietuvos vyskupas, daug kunigų. Tarp pamaldų dalyvių buvo svečiai iš užsienio - Danijos užsienio reikalų ministras Elleman Jensen ir Vokietijos Bundestago pirmininkė Rita Süßmuth. Kaip pastebi užsienio spaudos agentūros, būdinga, kad pirmoji laisvės šventė nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje buvo minima ne kur kitur, o pagrindinėje Dievo Motinos šventovėje.

Per pamaldas kalbėjęs Lietuvos kardinolas Vincentas Sladkevičius pasakė, kad didžiausia tautos viltis atgauti laisvę ir nepriklausomybę pagaliau išsipildė, priminė, jog katalikų Bažnyčia tiesos ir teisingumo žodžiais visuomet gynė laisvę, kultūrą ir žmogaus teises, pažymėjo, kad už atgautą laisvę ir nepriklausomybę tauta turi būti dėkinga ne asmeniui, visuomeniniam sąjūdžiui ar valdžiai, o Dievo malonei. Po pamaldų žodį taręs Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis dėkojo Dievui, kad niekuomet neapleido Lietuvos jos sunkiame kančios kelyje, visada ją guodė ir stiprino. Landsbergis pažymėjo, kad lietuvių tauta ir dabar prašo Dievo pagalbos, meldžia Visagali, kad globotų Lietuvą ir ateityje. Sekmadienio vakare buvo surengtos kitos padėkos Mišios, šį kartą Vilniaus arkikatedroje bazilikoje. Ir šiose pamaldose dalyvavo Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas, vyriausybės nariai, deputatai, organizacijų atstovai. Po pamaldų įvykusiame mitinge, tarp kitų, kalbėjo buvęs sąžinės kalnins prelatas Alfonsas Svarinskas ir per tragiškus sausio mėnesio įvykius buvęs Parlamento kapelionas kunigas Robertas Grigas. Pagaliau



Marijos statula Šiluvos koplyčioje.

atsikratėme bolševizmo ir esame vėl laisvi. Už laisvę tauta sumokėjo krauju, pasakė prelatas Svarinskas, o kunigas Grigas priminė visus tuos lietuvius dvasininkus, kurie buvo nuteisti ir įkalinti vien už tai, kad

gynė laisvę ir jos reikalavo. Lietuvos vyriausybės sprendimu rugsėjo aštuntoji paskelbta valstybine švente, ji kasmet bus minima kaip padėkos už atgautą nepriklausomybę dieną. LRTV

## Komunizmo krachas

Įvykiai kaimyninėse Rytų šalyse vyksta labai sparčiai, sudarydami puikias sąlygas Lietuvos nepriklausomybei įtvirtinti. Rusijos parlamentas ir prezidentas Jelcinas nusiteikę ryžtingai baigti komunistinį eksperimentą. Rusijos TV naujienų laidoje parodė interviu su kai kuriais chuntos nariais. Kriučkovo nuomone, jis nepadarė nieko, už ką tėvynė galėtų jį pasmerkti. Jeigu jis dar kartą patektų į tokią padėtį, jis viską darytų kitaip. Buvęs Sovietų Sąjungos premjeras Pavlovas pasakė, kad perversmas būtų pasisekęs, jeigu nebūtų duota „kvailio“ įsakymo įvesti į Maskvą tankų divizijas. Kieno įsakymu jos buvo įvestos, jis taip ir nepasakė, tačiau įtikinėjo, kad chunta norėjo tautai tik gero. „Aš tikrai nesitikėjau, kad viskas taip baigsis“, - pareiškė Pavlovas. Buvęs SSSR gynybos ministras Jazovas buvo visiškai atviras: „Labai gailiuosi dėl to, kas atsitiko, nes tai daro gėdą visoms ginkluotosioms pajėgoms. Aš turiu atsakyti už tai, kas atsitiko“.

Įvykių raida buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje rodo, kad komunizmo šmėklą, visą šimtmetį gąsdinusi Europą, traukiasi iš šio žemyno. Pasaulyje liko tik trys komunistinės valstybės. Tai Kinija, turinti 50 milijonų komunistų partijos narių. Sutriuškinusi demokratini judėjimą 1989 metais Tiananmenio aikštėje ir įvykdžiusi tam tikras ekonomines reformas, Kinijos KP kol kas jaučiasi saugiai. Pekino parduotuvių vitrinose lūžta nuo prekių - ne taip, kaip Maskvoje. Siaurės Korėja - matyt, bus paskutinė komunizmo tvirtovė pasaulyje. Šios šalies komunistinė vadovybė atsisakė komentuoti Maskvos įvykius. Beje, šios šalies žmonės beveik nieko nežino apie įvykius pasaulyje - visas informacijos priemonės kontroliuoja griežta komunistinė cenzūra.

Kinijos ir Siaurės Korėjos KP lyderiai praėjusią savaitę susitiko aptarti įvykių Maskvoje. Tačiau pučas taip greitai baigėsi, kad nebuvo prasmės skelbti kokius nors pareiškimus.

Lieka dar vienas komunizmo bastionas - Kuba. Visą praėjusią savaitę jos vadovybė atkakliai tylėjo, laukdama, kaip baigsis pučas Maskvoje. Fidelis Kastro, nebegaudamas Maskvos pagalbos, priverstas imtis kai kurių reformų ir atsisakyti savo šūkio „Socializmas arba mirtis“.

Pietų Korėjos užsienio reikalų ministras Li San Oks pasakė, kad Pietų Korėja nori sureguliuoti savo santykius su kai kuriomis buvusios SSSR respublikomis abipusės naudos pagrindu. Tai pirmas toks ženklas iš Azijos žemyno.

Aurimas Drižius, „L.A.“ Nr 172

Labai iškilmingos Dievo Kūno pamaldos su procesija buvo birželio 2 Huttenfelde. Po pamaldų vietos bažnytelėje, labai gražiam orui esant, gausi procesija, Lampertheimo prapijos dūdų orkestrui grojant ir chorui giedant,ėjo prie Burgerhaso, kur buvo įrengtas dailus altorėlis. Gatvių grindinys buvo išpuostas ornamentais iš gėlių lapelių bei žalumynų. Baldakimą nešė tautiniais drabužiais apsiredę Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Pasimeldusi prie Burgerhaso,

## Karaliaučiaus Klebonas - Lietuvis

procesija pasuko į Romuvos sodybą. Pasimeldę prie vainikais ir gelėmis papuošto lietuviško kryžiaus, vokiečiai su orkestru ir choru grįžo prie bažnytelės, kur klausėsi orkestro koncerto, o paskui visi pietavo. Lietuviai pasiliko Romuvoje. Sv. mišias pilies koplyčioje aukojo Karaliaučiaus miesto ir apskrities dekanas kun. Anupras Gauronskas, asistuojamas t.dr. Konstantino Gulbino, OFM Cap. Pamoksle jis papasakojo apie

savo darbo bei gyvenimo sąlygas. Jis yra vienintelis katalikų kunigas ne tik Karaliaučiuje, bet ir visoje vadinamoje Kaliningrado srityje. Neturi ne tik bažnyčios, bet nei kur žmoniškai prisiglausti. Gyvena viešbuty. Pamaldas laiko bažnyčių griuvėsiuose, kapinėse, privačiuose namuose. Karaliaučiaus tikinčiųjų komiteto pirm. yra Vyt. Vėgėlė, sekretorius J. Remeika. Komitetas pamaldoms išnuomojo sporto salę. Tiltėje jos laikomos priv. namuose,

Gastello mieste - kapinėse, Šilinė - šventoriuje. Tikinčiųjų komitetui ir dekanui rūpi ne tik tikėjimo, bet ir lietuviybės reikalai. Sekmadieniais kun. Gauronskas laiko trejas pamaldas Karaliaučiuje: 10 val. lenkams, 11 val. lietuviams, o 12 val. visiems kitiems. Po trečiųjų pamaldų skuba į Tiltę irgi pamaldoms. Katalikai prieš karą Karaliaučiuje turėjo 4 bažnyčias, kurių viena per karą paversta griuvėsiais, o 3 naudojamos profaniniams tikslams.

Vokietijos LB Vald. Inf.

# Skaudus Jagomastų šeimos likimas

Siais metais rugpjūčio 23 d. suėjo 50 metų skaudai sukaktis, kai Vilniuje, iš Tilžės atvykę gestapininkai sušaudė žymių Maž. Lietuvos veikėjų Jagomastų visą šeimą, norėdami išnaikinti Prūsų Lietuvos veikėjus.

Jagomastai gyveno Tilžėje ir buvo labai susipratusių lietuvių šeima. Tėvas Enzys Jagomastas turėjo spaustuve Lithuania vardu, kur spausdino lietuviškas knygas ir laikraščius. Dar spaudos draudimo laikais, kai lietuviai buvo priversti savo laikraščius spausdinti Prūsų Lietuvoje, Jagomastas kurį laiką buvo faktinis „Zemaičių ir Lietuvos Apžvalga“ redaktorius. Atgavus Lietuvai laisvę, jis leido Naujajį Tilžės Keleivį, kuris buvo išlikęs vienintelis Prūsų Lietuviams skirtas laikraštis.

Jagomastų sūnus Dovas, mokėsi Tilžės gimnazijoje, bet norėdamas labiau pažinti Lietuvą, atvyko į Kauną ir užbaigė vidurinį mokslą Aušros gimnazijoje. Baigęs gimnaziją įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune. Studijavo humanitarinius mokslus ir priklausė Maž. Lietuvos korporacijai. Baigęs mokslus grįžo į Tilžę ir padeda tėvui kovoti prieš vis didėjančią nacių priespaudą lietuviams.

Antras Jagomastų sūnus Jurgis, baigęs Tilžės gimnaziją, 1937 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune ir atgavus Vilnių išsikėlė į Vilniaus valstybinį universitetą studijuoti humanitarinius mokslus. Priklausė Maž. Lietuvos vyriškos korporacijai.

Duktė Ona Jagomastaitė baigusi Tilžės gimnaziją, tarnavo Lietuvos pasiuntinybėje kaip sekretorė, Berlyne. Vėliau grįžo į Tilžę ir redagavo tėvo leidžiamą Naujajį Tilžės Keleivį. Laisvalaikiu rinko lietuvių, tautosaką ir jos darbai buvo išspausdinti Kaune. Apšivedė su Emilium Vilmantu, kuris išmokęs lietuvių kalbą, įsijungė į lietuvininkų veiklą.

Hitlerio laikais naciai norėdami galutinai išnaikinti lietuviškas pėdsakas Prūsų Lietuvoje, labai persekiojo vietinius susipratusių lietuvių, neaplenkdami Jagomastų šeimos ir net Vyduno. Norėdami sunaikinti lietuvišką spaudą, jie atėmė Onai Jagomastaitėi leidimą redaguoti bet kokį laikraštį ir darbą reikėjo tęsti slapta, kai tuo tarpu vokiečių laikraščiai Klaipėdos krašte buvo spausdinami laisvai ir galėjo bauriausiais žodžiais niekinti Lietuvą.

1941 m. pavasarį, pagal Berlyno susitarimą su Maskva, prasidėjus vokiečių repatriacijai, naciai įsakė visai Jagomastų šeimai pasirinkti; išsikelti į Lietuvą arba eiti į koncentracijos stovyklą. Jagomastų visa šeima ir žentas Emilius Vilmantas išsikėlė į tada sovietų okupuotą Lietuvą ir apsigyveno Vilniuje kur studijavo sūnus Jurgis.

1941 m. birželio 22 d. prasidėjus

rašo Albinas Pocius

karui tarp vokiečių ir sovietų, Tilžės naciai nepamiršo Jagomastų šeimos ir tais pačiais metais atvykę iš Tilžės suėmė visą Jagomastų šeimą ir žentą Vilmantą ir rugpjūčio 23 d. švėsdami Molotovo-Ribbentropo Pakto pasirašymo 2-ųjų metų sukaktį, šią taurią Prūsų Lietuvos patriotų veikėjų šeimą Vilniuje sušaudė. Tai buvo sužverėjusių nacių kerštas lietuviams, kurie nenusilenkė prieš kryžiuočių ainius.

Tada nuo karo pergalių apsvaigę vokiečiai su įnirtingu naikino visus Prūsų Lietuvos veikėjus. Vien iš Klaipėdos krašto buvo nužudyta virš 30 Maž. Lietuvos susipratusių žymesnių žmonių. Kiti turėjo pereiti per koncentracijos stovyklų pragara. Ko nepajėgė nužudyti naciai, tą vėliau atliko bolševikai, kurie netik masiniai naikino Prūsų Lietuvos žmones, bet ir jų žemes

pasivaino padarydami naują Rusijos koloniją. Tikėkime, kad taip amžinai nebus. Netikėtai sugriuvo komunizmo imperija ir Lietuva tapo laisva. Atgaus laisvę ir Mažoji Lietuva ir prie Prieglaus krantų sugrįš tikrieji to krašto šeiminkai-Prūsų Lietuvos lietuviai.

Siais metais minėdami šią skaudžią 50 metų sukaktį, mes nesiekime keršto, bet su pagarbą prisimename visus mūsų tautos kankinius, kurių kraujo auka, neleido nudžiūti Lietuvos laisvės medžiui ir sudarė sąlygas mums visiems sulaukti Lietuvos prisikėlimo.

Jagomastų visa šeima parodė kaip reikia mylėti Lietuvą. Jiems visiems tinka Maž. Lietuvos himno žodžiai: „Kaip ažuols drūts prie Nemunelio, Lietuvis nieko neatbos. Kaip eglė ten prie Šešupelio, Ir vėtroj ir žiemą žaliuos.“

## Vokietijos LB valdybos informacijos

### KELYJE Į NEPRIKLAUSOMYBĘ

Negyvenant Lietuvoje, sunku susidaryti tikrą dabartinės padėties vaizdą tėvynėje. Daug spaudos iš ten gauname; beveik kasdien susitinkame su įvairių profesijų iš Lietuvos atvykstančiais žmonėmis. Neretas ir svečias iš valdžios sluoksnių. Jų pasakojimai labai įvairūs, kartais prieštaringi, žiūrint kokiai grupei pašnekovas priklauso. O tų grupių daug. Visos skelbiasi siekiančios Lietuvos nepriklausomybės. Nuomonės išsiskiriančios tik dėl kelio į bendrą tikslą. Vieni remia tautos laisvai išrinktą Aukščiausiąją Tarybą ir jos sudarytą vyriausybę, kiti kritikuoja, o dar kiti smerkia.

Tai kiekvieno demokratiniame valstybėje gyvenančio piliečio teisė. Net ir tuo atveju, kai Lietuva yra tik kelyje į pilną nepriklausomybę ir vieningumas būtų itin pageidaujamas. Dabar kiekvieną kritiką nepriklausomybės priešai aiškina kaip daugumos gyventojų nepasitenkinimą valdžia. Ir dar išvadą - tokią valdžią reikia šalinti. Siūnčia smogiamuosius dalinius, kurie užima ir naikina valstybės pastatus, terorizuoja žmones - juos suima, daužo ar net nužudo. Tokių išpuolių netrūksta.

Kritiškais momentais žmonės parodė nuostabų sąmoningumą, kokio galėtų pavydėti ir senų demokratinių tradicijų valstybės. Turime galvoje sausio 13 žudynes prie radijo ir televizijos bokšto Vilniuje. Ko skubėjo išgirdę pavojaus šauksmą ne tik vilniečiai, bet ir žmonės iš visos Lietuvos - iš Kauno, Kėdainių, Ukmergės ir kitur? Ginti radijo bei televizijos bokšto pastato ir jo įrengimų bei jame dirbančių tarnautojų? Ne tik jų. Svarbiausia - plikomis rankomis

jie pasipriešino tankais, automatais ir neperšaukamomis liemenėmis ginkluotiems smogikams, gindami teisę matyti televizijoje savo rinktos valdžios atstovus, girdėti jų balsą, klausytis teisingos informacijos. 14 žuvusių, dešimty sužeistų.

Reiktų laukti, kad laisvai ir plačiai skleidžiamas žodis, atsižvelgiant į už jį sumokėtą kainą, bus rimtai svarstomas prieš atiduodant jį spausdinti. Deja, taip nėra. Dabar Lietuvoje išeinančiuose laikraščiuose, o ne retai ir viešose kalbose, daug nereikalingo tuščiažodžiavimo ir tulžies. Gal dėl to, kad per daug atsirado laikraščių, kurie neturi ko pasakyti, o tik nori uždirbti. Ir laikraštinių, neturintų rimtesnio pasirošimo bei sugebėjimo, ir svarbiausia - jautresnės sąžinės. Užkabinėjami ir apsmėžinėjami žmonės be rimto pagrindo. Nebelieka švarių asmenybių, kuriomis galima būtų pasitikėti. Argi jų nėra? Ir dar kiek. Bet ir doriasius žmogus turi silpnų. Bet kaip tik apie jas rašoma ir kalbama, nebelieka švarių žmonių. O sunkiais mūsų tėvynėje, savivaldybėse, mokyklose, bažnyčiose ir visur kitur. Nereiktų jų naikinti, bet priešingai - ugdyti ir remti. Tai būtų pirmiausia spaudos ir kitų viešosios informacijos priemonių uždavinys. Doru laikomas žmogus tokiu stengiasi ir būti. Nereikia asmenybės kulto, bet nevalia ir niekinti, ypač be rimto pagrindo. Juk smagiai gyventi garbingoje visuomenėje, negu nusikaltėlių gaujoje. Vokiečių valstybės konstitucija laiduoja kiekvieno piliečio orumą. Ši nuostata neturėtų būti svetima ir Lietuvos spaudai.

### Tūkstančius dar gyvų

Irako karių užkasė smėliu amerikiečių specialiosios mašinos. Tą darbą atlikusi amerikiečių "The Big Red One" brigada.

Published by Val. Čižauskas  
38 Coghlan St., Nidre, 3042  
President of the Lithuanian  
Catholic Federation

## ĮVYKIAI

Ar gali būti kitas pučas? Yra nuomonių, kad pučas Maskvoje nepavyko dėl to, jog buvo blogai organizuotas. Sakoma, kad tik maža tautos dalis dalyvavo pasipriešinime ir kad žiemą dar labiau pablogėjus ekonominiams gyvenimui, gali vėl atsirasti naujo perversmo organizatorių. Pasaulis labiausiai bijo, kad atominių ginklų kodas nepatektų į nepageidaujamas rankas, kaip tai buvo Kryme areštavus Gorbaciovą. Liūdnai pagarsėjęs pulk. Alksnis pasakė, kad nors jie šį kartą ir pralaimėjo, bus kita proga.

Kiek aukso atgausime? Nepaisant pakartotinių Maskvos reikalavimų, Prancūzija atsisakė perduoti sovietams Baltijos šalių aukšą, kuris buvo deponuotas prieš karą Prancūzijos Banke ir kurio vertė dabar siekia 220 mil. frankų (Lietuvai priklauso dvigubai daugiau negu Latvijai). Prancūzija pareiškė, kad grąžins aukšą, kai to pareikalau Baltijos valstybės. Kur kas daugiau yra su Anglijoje deponuotu aukso, kurio vertė dabar siektų 103 mil. svarų. Baltijos šalių aukšą D. Britanija pardavė 1967 m., kad kompensuotų britų piliečių nuosavybės praradimus po Stalino invazijos. Be abejonės, dabar iškilis sugrąžinimo klausimas. Gal dėl to Baltijos valstybių nepriklausomybė buvo šaltakai sutikta britų užsienio reikalų ministerijoje?

### Ar kaltas Demjanjuk?

Ukrainietis John Demjanjuk 1986 m. buvo deportuotas iš Amerikos į Izraelį, kur teismas jį nuteisė pakarti. Jis pripažintas kaltu nužudęs 900 000 kalinių Treblinkos koncentracijos stovykloje, kur buvo žinomas kaip „Jonas žiaurusis“. Tačiau pats Demjanjuk visuomet tai neigė, aiškindamas, kad toje stovykloje jis išvis nebuvo. Jo apeliacija dėl teismo sprendimo prasidėjo praėjus savaite, kai gynybai pristatė naujus parodymus iš Sovietų Sąjungos. Pagal juos Treblinkos žudikas buvo ne Demjanjukas, bet Ivan Marčenko. Teismui buvo pateikti 20 ukrainiečių, tos stovyklos sargų, parodymai. Demjanjukas nepaleistas, bet apeliacija bus toliau svarstoma gruodžio mėnesį.

Patys Omon nušovė savo narį. Maskva. Liepos 13 d. - Sovietų deputatas, kuris prašė neskelbti jo pavardės, pasakė Inerfaksui, jog Omon daliniai gali pulti Latvijos bankus dešimties dienų laikotarpyje. Taip pat ir latvių laikraštis „Diena“ rašo, jog reikia laukti, kad Omon užims Rygos bankus. Minėtas deputatas sako, jog Omon veikia yra planuojama ir koordinuojama su Latvijos maskvinio prokuroro žinia, vadovaujant KGB karininkui, kuris taip pat yra Omon narys. Jistaip pat pranešė, jog nužudytasis netoli Rygos iš Omon dalinio pasitraukęs Krochovas buvo pačių Omon vyrų nušautas, kad negalėtų liudyti prieš juos prokuroro įstajoje.

Prezidentas Gorbaciovas paskyrė sovietų Sąjungos delegacijos vadu tartis su Lietuva dėl tarpusavio santykių buvusį sovietų užr. ministerį Shevardnadzė. Alexander Yakolev ir p. Sobchak vadovaus panašiom delegacijom derybom su Latvija ir Estija.

## TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355  
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mieladžys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kituose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožūra.

# Rusų imperijos likimas

Petro ir Katalinos Didžiųjų sukurtos ir Stalino išplėtos rusų imperijos tolimesnis likimo vaizdas dar nėra aiškus, bet jau pradeda kristalizuoti jo kontūrai.

Imperijos iširimasis buvo neišvengiamas. Nepavykęs perversmas tik pagreitino jos galą ir tikriausiai sutapė daug aukų, kurių būtų pareikalavęs chaosas ir pilietinis karas. Turim kiek objektyviau įvertinti ir to perversmo nepavykimo tikrąsias priežastis. Jei yra tiesa, kad Lietuva pradėjo tikrą konkretų nacionalinį pasipriešinimą prieš okupantą ir kad sausio mėnesį savo aukomis atbaidė Maskvą nuo Pabaltijo valstybių reokupacijos, tuo sustabdydama bent laikinai reakcinių jėgų akciją kitose imperijos dalyse, turime pripažinti, kad Jelcino drasus pasipriešinimas vis dėl to sukūlimo nebūtų sustabdęs, jei ne skilimas sovietų ginkluotųjų jėgų įvykęs per patį perversmą.

Gen. Pavel Grachev, viršininkas septynių parašutinių divizijų, kuriom buvo pavesta užimti Rusijos parlamentą ir sumti Jelciną, atsisakė dalyvauti šamokse. Karo min. gen. Yazozo jis buvo atleistas tuč tuoj iš pareigų, bet oro transporto Tulos divizija (esanti netoli Maskvos) neišėjo iš savo kareivinių. Karo oro laivyno vadai, pulk. gen. Shaposhnikov'as irgi atsisakė nuo dalyvavimo. Gi karinės sovietų komunikacijos nustojo normaliai veikti, palikdamos įvairių perversme dalyvaujančių dalinių vadus be galimybės susirūti su sukūlimo vadais ir koordinuoti veiksmus. Visas planas pakriko, o šamokslininkai pasijautė bejėgiai. Cia, berods, buvo pagrindinės priežastys, dėl kurių pralaimėjo „pučo“ grupė, o su ja KGB, komunistų partija ir aukšti kariuomenės vadai.

Gerai žinome apie mūsų šalies laisvės atgavimą ir Maskvos pastangas sudaryti konfederaciją bent iš didesniųjų buv. Sovietų Sąjungos respublikų. Gali būti, kad šioji tokia unija ir bus atsiekta daugiausiai dėl ekonominių sumetimų. Kazachstanas, Ukraina, Bielorūsija greičiausiai įeitų į tą sąstatą. Net Baltijos valstybės gal sudarys su ja ekonominę sutartį. Tik tokia konfederacija vargu ilgai išsilaikys. Visos respublikos paskelbusios savo nepriklausomybę, o ir žadančios tai padaryt ateityje, nori kuo greičiausiai ir galutinai atsipalaiduoti nuo bet kokių ryšių su Maskva dėl baimės, kad tai galėtų

## Rašo Dr. Jonas Kunca

duoti Kremlui ateityj pretekstą vėl jas pavergti. Tokia baimė yra pagrįsta istorine patirtim. Tiesa, Jelcinas užtvirtino, kad Rusija nepretenduoja būti didžiąja sese, bet lygia tarp lygių. Kas gali garantuoti, kad ateityj kiti Maskvos vadai gerbs tokius pasižadėjimus?

Ukraina yra pirmoji kandidatė į stiprią nepriklausomą valstybę su 52 milijonais gyventojų ir Prancūzijos dydžio derlingom žemėm. Jei anksčiau toks nacionalinis siekis reiškesi tik vakarinėj Ukrainoj, dabar jis yra apėmęs visą respubliką. Yra tik laiko klausimas, kada ši nauja ir kartu galinga Europos valstybė padarys šį žingsnį. Lietuviam verta atkreipti į tai savo dėmesį, nes Ukraina gali būti labai reikalinga mūsų partnerė.

Kazachstane, Uzbekistane, Tajikistane, Kirgizijoje ir Turkmėnijoje gyvena apie 60 milijonų musulmonų tikybos žmonių, kurių skaičius per ateinančius 30 metų gali padvigubėti. Jiem Rusija svetima, ir jų žvilgnis nukreiptas į Irano fundamentalistus ir Turkiją. Greitu laiku šios musulmonų valstybės, ko gero sudarys didelį bloką kartu su Iranu, Iraku, Afganistanu ir kitais tos tikybos kraštais. Cia verta prisiminti, kad Kazachstane yra sukoncentruotos sovietų atominių ginklų bazės. Toks fundamentalistų blokas būtų rimta karinė jėga.

Į Sibiro platumas smailiai žitri Japonija ir ypač Kinija. Vargas

Rusijoje ir ekonominis gerbūvis Azijoje nemažai vilios užkaukazio tautes į aziatų glėbį. Staiga lieka nevisai saugi visa aziatinė Rusijos dalis. Taip iš didžiulės rusų imperijos galėtų likti tik tikroji Rusija. Vargu ar jai pavyks išlaikyti pasaulines galybės statusą. Greičiausiai reikės glaustis prie likusios Europos ir Amerikos ir ten ieškoti ne vien ekonominės - technologinės paramos, bet ir karinės sąjungos prieš pavojų iš Rytų.

Kaž koks karų komentatorius ir istorikas yra pasakęs, kad visi karai eina iš vakarų į rytus baigiasi pralaimėjimu, o iš rytų į vakarus pergale. Napoleono ir Hitlerio žygis į rytus lyg ir patvirtintų šią hipotezę.

Tokias tamsias ateities perspektyvas tikriausiai pramato ir rusų politikai ir generalai. Nebūtų nuostaba, kad kai kurie iš jų imtųsi priemonių sustabdyti galutiną imperijos subyrėjimą, atseit, gelbėt bent jos likučius. Tam reikėtų vėl įvesti diktatūrinę sistemą darant antrą perversmą. Sąlygos tam šiuo metu nepalankios, bet viskas gali pasikeisti. Blogėjanti ekonomija ir auganti betvarkė galėtų privesti prie nepanešamos padėties jau šią žiemą ar ateinantį pavasarį. Žmonių palankumas demokratijai ir laisvei tada sumažėtų, ir tokį momentą kokia nors grupė, greičiausiai militarinė, galėtų panaudoti buvusios ar jį panašios santvarkos atstatymui. Belieka tik tikėtis, kad Jelcino valdžia pajėgs to išvengti su Vakarų demokratijai pagalba.

## Maskvos katalikų vyskupo rūpesčiai

Tautos pasipriešinimas valstybės perversmui rodo, kad žmonės, jau įpratę kvėpuoti laisvės oru, nenori prarasti savo iškovojoimų, o tai reiškia, jog sugrįžimo atgal nebėra, pareiškė Maskvos katalikų vyskupas Tadas Kondrusevičius savaitraščiui „Il sabato“. Sovietų Sąjungoje pasiekta laisvė yra labai svarbi ir bažnyčios gyvenimui, nes suteikia vis daugiau galimybių ganytojiškai, misijinei ir kultūrinei veiklai.

Maskvos katalikų vyskupo nuomone, dvi pasipriešinimo šamokslui dienos buvo gera pamoka jaunimui, nes tai buvo pirma rizikinga proga asmeniškai apsispręsti. Vyskupas toliau pasakė, kad jaunimas dabar daug aktyviau

dalyvauja bažnyčios gyvenime. Kalbėdamas apie sunkumus religinėje srityje, vyskupas ypač paminėjo bažnyčių susigrąžinimo problemas. Pirmiausia reikia atsiimti 2 bažnyčias Maskvoje ir vieną buvusiam Leningrade. Visi kulto pastatai yra apirę, nes buvo naudojami kaip sandėliai, įstaigos, kurios dabar neturi kur persikraustyti.

Vėliau bus galima galvoti apie naujų katalikų bažnyčių statybą, taip pat ir katedros statybą Maskvoje. Galvodamas apie būsimą popiežiaus Jono Pauliaus II vizitą į Maskvą 1992 m. vyskupas Kondrusevičius pasakė: „Neįsivaizduoju, kad popiežių galėtų priimti mažytė Sv. Liudviko bažnytelė.“ LRTV

## D. Gerb Kun. dr. Pranui

Leiskite pasveikinti Jus vardinių proga ir palinkėti, kad Jūsų Dangiškas Globėjas padėtų Jums ir toliau sėkmingai dirbanti Bažnyčios ir Tėvynės gerovei.

Kun. Ant. Valantinas  
Vadaktai, 1991. X. 4

## Tavo vardas

Tavo vardas - tai geriausias draugas: Jis nuo krikšto lydi lig mirties. Kartu liūdi, kartu jis džiaugias, Nes dalis jis Tavo prigimties.

Tavo vardas - Tau per krikštą duotas,

Kaip kilni tėvelių dovana. Jis įvelniai motutės apdainuotas, Kai be miego supdavo Tave.

Tavo vardas - užliuluotas vėjo. Jam giedojo paukščiai pagiry. Jis mokyklų klasėse skambėjo Ir jaunimo klegančiam būry.

Nuo pat krikšto skamba Tavo vardas,

Kaip dainos akordai, ir skambės. Kas pamilo, jį kartos lyg malda, Ir širdy jis lyg žvaigždė žibės.

Tavo vardą ir draugai mielieji Taria, ranką spausdami karštai. Vardo dieną ir šampanas liejas Ir linkėjimų šimtų simtai.

Jei Tu žemę puoši savo darbu, Jei žmonėms Tu būsi švyturys, Tavo vardui teiks ir žmonės garbę, Jį ir Dievas knygoj įrašys.

Tavo vardas - tai geriausias draugas: Jis nuo krikšto lydi lig mirties. Kartu liūdi, kartu jis ir džiaugias, Nes dalis jis Tavo prigimties.

## Skrįsk, melsvasis balandėli

Skrįsk, melsvasis balandėli, Į Australijos laukus. Nešk laiškelį, skaisčią gėlę, Nešk į Dauknio namelius

Ir tai Pranui atiduoki, Nes jo vardo jau diena, Ir jam meiliai paburkuoki: „Būk laimingas visada.“

Sovietų Sąjungos gynybos ministras Sapošnikovas pareiškė, jog Sovietai nori išvesti savo ginkluotąsias pajėgas iš nepriklausomų Baltijos kraštų tik po 1994 metų, kai bus užbaigtas sovietų kariuomenės išvedimas iš kitų Rytų Europos kraštų. Generolo Sapošnikovo žodžiais tariant, toks ilgas išvedimo terminas numatytas dėl sunkumų dislokuojant grįžtančius kareivius.

Trys Pabaltijo valstybės - Estija, Latvija ir Lietuva, - formaliai iteikė prašymą tapti Europos Tarybos narėmis. Manoma, kad prašymas bus patenkintas jau ateinančių metų pradžioje. Prieš dvi dienas Pabaltijo kraštam buvo suteiktas „svečių“ arba stebėtojų statusas Europos Taryboje, tad jau dabar pabaltiečių atstovai stebėtojų teisėmis gali dalyvauti Europos Tarybos ir jos parlamentinės asamblėjos posėdžiuose, komisijų darbuose.



Medininkuose nužudytus pareigūnus į Antakalnio kapines Vilniuje rugpjūčio 3 d. palydi šimtatūkstantinė žmonių minia  
Nuotr. A. Choromanskio

# Kaune atstatoma Prisikėlimo Bažnyčia

Jau 1922 vysk. Pr. Bučys spaudoje išskėlė sumanymą, kad lietuvių tauta laikinoje sostinėje pastatytų didingą bažnyčią, kuri simbolizuotų tautos prisikėlimą. Buvo išrinktas komitetas, į kurį, šalia kitų, įėjo kan. J. Tumas, prof. A. Tumėnas, gen. V. Nagevičius, D. Blynas ir kt. 1927 Statybos komiteto garbės pirmininku sutiko būti prezidentas A. Smetona. Tarybos garbės pirmininku pakviestas arkiv. J. Skvireckas. Reikalų vedėju sutiko būti Prisikėlimo parapijos klebonas F. Kapočius, kuris ir nešė didžiausią lėšų telkimo ir statybos darbų našą.

Buvo paskelbtas konkursas projektui sukurti. Susilaukta 15 darbų. I-ji premija paskirta inž. J. Krasauskui, II-ji inž. F. Vizbarui, III-ji atiteko arch. Karoliui Reisonui. Kadangi pirmieji du projektai būtų sunkiai įvykdomi, nuspręsta bažnyčią statyti pagal arch. K. Reisono projektą. Jam pavesti tolimesni projektavimo ir statybos vykdymo darbai. Dėl projektų spaudoje ir susirinkimuose bei posėdžiuose buvo nemažai ginčų. Jie atvėso tik 1932. Tada ir buvo pradėti konkretūs darbai.

Bažnyčios pastatas pailgo stačiakampio plano (70x26m), trinavis, su vargonų choru ir keturkampiu bokštu. Didžiausias aukštis - 70m. iki kryžiaus, o kryžius - 7m. Stogas plokščias, kad ant jo apeigų metu dar galėtų susirinkti keli tūkstančiai žmonių. Iš viso, bažnyčios architektūra, anais laikais vertinant, buvo labai pažangi, moderni stilistika, geriausias statybinės medžiagos. Savo abstrakti turėjo pranašti visas Baltijos bažnyčias. Statybos darbų sąmata 1 milijonas 140 tūkstančių litų. 1936.XI.22 Euchristinio kongreso metu buvo pašventintas kertinis akmuo, atgabentas iš Alyvų kalno Jeruzalėje.

Statytojams reikėjo nugalėti daugybę kliūčių. vieta parinkta lyg ir simboliškai - ant status skardžio. Tai tautos nenugalimumo simbolis. Bažnyčia turėjo tapti Tautos šventove ir panteonu. specialiai įrengtos kriptose būtų laidojami labiausiai nusipelnę tautos veikėjai, kai kuriuos jų atkeliant iš kapinių. 56 langai, po 10 m. aukščio su vitražais. Didinga didiji altorių gamino daif. K. Varnelis. Labai geras plytas gamino trys vietinės plytinės; daug kur naudotas vietinis granitas. Virš zakristijos iškilio žemesnis bokštas. Trinavis pastatas su bazilikinio tipo Sv. Kazimiero koplyčia ir bokšto viršūnėje Vasarios 16-osios aktu. Kristaus Karaliaus figūra turėjo iškilti tarp kolonų, o žemiau įkomponuota Vilniaus katedros ir Gedimino Kalno panorama.

Lėšos buvo renkamos aukų būdu, daugiausiai platinant „plytų“ ženklelius. Iki 1940 sausio buvo surinkta 590,000 litų, o išleista 878,000. Išvestos visos sienos, vyko vidaus dekoru darbai. Bet buvo ir daug sunkumų. Gruntas uolingas, vandens šaltiniai - visa tai sunkino darbą. Reikėjo į 9 metrų gilumą sukalti net 1200 gelžbetoninių polių - kad Tautos šventovė galėtų stovėti šimtus metų. Šie ir kiti sunkumai buvo nugalėti, bet 1940 Lietuvą okupavus sovietiniams rusams, statybos darbai sustojė, statybinės medžiagos nusavintos. Vokiečių okupacijos metais nebaigtas pastatas paverstas popieriaus sandėliu.

Pokario metais pastatas nebuvo gražintas katalikams, bet perduotas kuriamai Kauno radijo gamyklai „Bangai“. 1953-1955 m. vyko pertvarkymo darbai. Soninėse navose įrengti trys aukštai, neskaiciuojant rūsių, vidurinėje navoje - penki aukštai. Naujojo gamyklos projekto vyr. Architekto A. Paškevičiaus pastangomis pavyko išsaugoti aukštąjį bokštą, juo viršūnę apipavidalinant sovietiniu arbu arba žvaigžde. Viduje ir gretimuose pastatuose įrengti radijo gamyklos cechai. Iš to nauda buvo ta, kad gavo darbo nemažai ūkininkų, kurie iš naikinamų kaimų bėgo į miestus. Tačiau tikintiesiems padaryta žala pasiliko, bet jie rūpinosi bažnyčios pastatą atgauti. Praėjusių metų viduryje keli tūkstančiai kauniečių kreipėsi į vyr. prokurorą, prašydami grąžinti pastatą. Buvo ir daugiau prašymų. Atlikta plati apklausa. 94.6% apklaustųjų pasisakė už pastato grąžinimą tikinčiųjų visuomenei. Netrukus buvo gautas valdžios sutikimas grąžinti katalikams jų lėšomis pastatytą bažnyčią.

Atstatymo reikalui sudarytas platus komitetas, kurio garbės pirmininku sutiko būti vysk. J. Preikšas, o pirmininku - Kauno arkiv. kancleris A. Bitvinskas. Į tarybą įeina daug visuomenės atstovų. Vyriausiuoju architektu

pakviestas arch. Henrikas Zukauskas, kuris šiuo metu stropiai renka reikiamą medžiagą ir drauge su kitais ruošia atstatymo planus. O darbo daug. Daug kur apiręs mūro sluoksniis. Daugelis vertikalinių langų užmūryta - reiks išgriauti. Yra atsiradusių vertikalinių trūkimo siūlių. Reiks pašalinti kai kurias laiptines, pertvarkyti patalpų apšvietimą. Rodosi, kad ir bokšto būklė jau avarinė. Yra ir daugiau įvairių trūkumų. Buvo net nuomonių, kad pigiau būtų pastatyti toje ar kitoje vietoje naują bažnyčią, tačiau apsispręsta atnaujinti senąjį, dar Nepriklausomybės metais statytą, pastatą.

Nors jo būklė apgailėtina, bet netokia jau beviltiška, kad reiktų pastatą griauti. Įdomu, kad interjero atstatymo darbus apsiėmė atlikti Lenkijos starybininkai - „Budimex“ bendrovė, šioje srityje turinti didelę patirtį. Rodos, kad atstatymo projektą remia ir vietinė valdžia - Kauno rajono vykdomojo komiteto pirmininko Alfonso Gapučio žodžiais: „Bažnyčios atstatymas - kiekvieno lietuvių reikalas“.

Taigi kauniečiai labai energingai remia Prisikėlimo bažnyčios atstatymą. Renkamos aukos. Reikia manyti, kad šiam reikalui dosnūs bus ir išeivijos lietuviai.

A.A. Bronius Kviklys  
(Pasaulio Lietuvis 1989, 4 (234))

## Arkivyskupas Audrys Bačkis tarnybiniais reikalais Romoje

Apastalinis pronuncijus Olandijoje arkivyskupas Audrys Bačkis šiomis dienomis tarnybiniais reikalais būdamas Romoje, aukojo šventas Mišias popiežiškosios švento Kazimiero lietuvių kolegijos koplyčioje. Drauge su arkivyskupu Bačkiumi Mišias koncelebravo kolegijos rektorius prelatas Algimantas Bartkus ir prefektas kunigas Jonas Ivanauskas.

Per pamaldas, kreipdamasis į Romoje studijuojančius kolegijos auklėtinius, arkivyskupas pasakė, kad jam visada miela sugrįšti į kolegijos koplytėlę, kurioje studijų metais jis taip pat meldėsi ir kurioje aukojo pirmąsias šventas Mišias. Toliau savo žodyje arkivyskupas priminė Lietuvos Bažnyčios patirtus sunkumus, pasakė, kad nors Bažnyčia Lietuvoje ilgai kentėjo, buvo persekiojama, daugiau ar mažiau buvo izoliuota nuo

Visuotinės Bažnyčios, ji garbingai išlaikė šį egzaminą. Nors, galbūt, šiandien ne visur sugebtėta išeiti iš gynybos pozicijų, išvystyti platesnė veikla, Visuotinė Bažnyčia didžiuojasi Bažnyčios Lietuvoje ištverme ir pasiaukojimu. Arkivyskupas palinkėjo Kolegijos auklėtiniams-studentams sėkmingai Romoje gilintis moksluose, atviromis akimis stebėti viską ir mokėti atskirti gerąsias gyvenimo puses nuo blogųjų, gėrį pasisavinti, kad būtume naudingi Lietuvai ir Bažnyčiai. Pagrindinė gyvenimo programa, pasakė arkivyskupas primindamas sekmadienio Evangelijos žodžius - savęs išsivadėjus sekti Kristumi.

Po pamaldų per draugišką pokalbį su kolegijos auklėtiniais, arkivyskupas Audrys Bačkis jiems įteikė finansinę paramą mokslo knygom įsigyti. LRTV

## Sėjėjų dienos

Nuo šiemet išauginto derliaus priklausys ne tik duonos rieks kaina. Zemių dirbių tritso rezultatai turės didelę įtaką visam Lietuvos gyvenimui, nes maisto produktai, kaip matome, tampa ir atsiskaitomąja preke. Todėl ir rūpi sužinoti, kaip vyskta pavasarinė sėja.

Zemės ūkio ministerijos žemės ūkio departamento direktoriaus Talvaldo Ikvildos nuomone, pagrindo bėgti dėl sėjos darbų nėra. Vasariniais javais jau apėta 70 proc. dirvų. Alytaus, Šalčininkų, Varėnos ir kitų Respublikos pietinių rajonų žemdirbiai javų sėją iš esmės jau baigė. Vasarųjų pasėjo ir zarasiškiai. Arti pabaigos

Zemaitijos rajonų ūkiai. Pasėta kiek daugiau kaip trečdalis cukrinių runkelių, 40 proc. linų, sodinamos bulvės ir daržovės.

Atsakydamas į klausimą, ar nepasitakys taip, kad liks neapsėtos ariamos žemės. T. Ikvilda paaiškino, kad javų, cukrinių runkelių, bulvių ir daržovių plotai visuomeniniuose ūkiuose bus mažesni negu pernai. Galbūt kai kas galėtų nuogastauti, kad laukininkystės produkcijai sumažėjus, nukentės ir gyvulininkystė. Tačiau to neturėtų atsitikti, nes per 100 tūkst. hektarų ariamos žemės užsės javais ir kitomis kultūromis, užsodins bulvėmis ir daržovėmis individualūs ūkininkai ir iki 3 ha savo valdas išplėtė kiti kaimo žmonės.

Jonas Bagdanskis

## POLITIKOS SESELIUOSE

Lietuvos-Lenkijos santykių pablogėjimas dar, atrodo, nepasitaisė. Tai rodo, kad LAT pirmininko V. Landsbergio Varšuvoj niekas nesutiko iš vyresniųjų pareigūnų, kai jis ten užtruko pravažiudamas.

Australija paskyrė 4.5 milijonų dolerių, kad apmokytų biznio vadovavimo 10 pabaltiečių, kurie čia liktų poros metų specializacijai. Kiek jų tarpe bus lietuvių, dar nežinoma.

Už beveik 150 milijonų užsienio skolų Australija turi sumokėti per metus 18 milijonų dolerių palūkanų.

Amerika grasina nubausti Iraką už sulaukymą Jungtinių Tautų atstovų, kol jie negrąžins paimtų tos šalies dokumentų būk tai liečiančių atominių ginklų gaminimo planą. Irakiečiai sako, jog jie tai daro, kad apsaugoti savo mokslininkus nuo Izraelio slaptos tarnybos, kuri sužinojus pavardes ir adresus galėtų juos nužudyti.

86% amerikiečių remia prez. Bush'o pasisakymą prieš per ankstyvą suteikimą paskolų garantijų Izraeliui, kuris reikalauja A\$ 12 milijonų paskolos.

Pagal vieno Australijos lietuvių laikraščio žinias, S. Lozoraitis, ką tik buvęs paskirtas ambasadorium Vašingtone, dabar jau paskirtas tokiai pat vietai Maskvoje. To pat autorias perduota žinia, kad Prancūzija grąžinsianti ten depozituotą Lietuvos auksą ir viena jo plytelė būk tai buvus įteikta Lietuvos atstovui Paryžiuje. Įdomu, ar tai yra tas pat atstovas, kuris yra žinomas su vaistų persiuntimu į Lietuvą Australijos lietuvių pinigais?

Kova tarp kroatų, siekiančių savo šalies nepriklausomybės ir serbų, mėginančių to neleisti, ši kartą atrodo, bent laikinai, yra sustabdyta. Per paliaubas Europos valstybės ir Jungtinės Tautos skuba išspręsti galutinai šį klausimą. Uždraustas ginklų įvežimas į buv. Jugoslavijos teritoriją.

Džiūsta Aralo jūra-vienas iš didžiausių planetos gėlaus vandens rezervuarų. Per paskutinius 30 metų ši jūra prarado 60% savo vandens, nes Amu Raya ir Syr Darya upių vanduo, vietoj bėgti į ją, yra vartojamas dirvų drėkinimui. Toje zonoje auginama medvilnė ir tabakas, bet dėl stokos vandens dalis žemių turės būti apleistos netolimoje ateityje.

96% Armėnijos balsuotojų atidavė savo balsus už krašto nepriklausomybę, o nuvažiavęs ten Jelcinas su Kazachstano prezidentu taikiai išsprendė sienų konfliktą tarp Armėnijos ir Azarbadžano.

Išsilaisvinusių Rytų Europos satelitų užsienio prekybos balansai yra negatyvūs. Vengrijos deficitas mažiausias - 100 milijonų dolerių, Čekoslovakijos didžiausias - 2.8 bilijonam.

Kalbama, kad Baltijos Valstybės buvo staiga priimtos į Jungtinių Tautų organizaciją dėl balsų skaičiaus per ateinančią balsavimą už panaikinimą vienos ankstyvesnės tos pat organizacijos rezoliucijos. Taigi, esame ir mes reikalingi.

Respublikų vadų taryba, laikinai valdanti S. Sąjungos likučius, nutarė užbaigti ekonominės sutarties planą laike ateinančių 2-ju savaitėm.

# PASAULIO LIETUVIŲ CENTRAS

## Kas jis yra ir kam priklauso?

Pasirinktas pavadinimas kai kuriuos lietuvius gal klaidina, kitiems gal savotiškai skamba ir atrodo, kad tai pretenduoja į viso pasaulio lietuvių ar lietuviybės sostinę. Taip nėra. Pirmiausiai pavadinimas duoda suprasti, kad tai yra centras visiems pasaulio lietuviams, nesvarbu kokiam krašte jie gyvena, svarbu, kad lietuvių. Viso pasaulio lietuvių yra mieliai priimami į centro veiklą ir visi gali tapti Pasaulio lietuvių centro nariais.

Antroji vardo pasirinkimo priežastis, - suburti visus Čikagos priemiesčiuose gyvenančius lietuvius į vieną centrą, turėti vieną vietą, kurioje klestėtų lietuviškas darbas: liuanistinė mokykla, vaikų darželis, skautų sueigos, posėdžiai, meno parodos, minėjimai, koncertai ir visas kitas lietuviškas judėjimas. Trečioji priežastis, - vizija turėti didelę patalpą, kurioje galėtų tilpti daug lietuviškų organizacijų ir mūsų sudėtinės jėgos galėtų veikti po vienu stogu lietuvių ir Lietuvos naudai. Pasaulio lietuvių centras - tik vardas suburti čia gyvenančius lietuvius kasdieninei veiklai ir būti ryšiu tarp visur gyvenančių. Tokių centrų gali būti daug ir visose lietuvių apgyventose vietovėse taip, kaip yra 30 „World Trade Centers“ pasaulyje, kurie atlieka savo paskirtį prekybos srityje, nors turi tą patį pavadinimą. Galima dar palyginti ir laikraštį Drauga, kuris vadinasi „The Lithuanian World-wide Daily“, nors yra daug kitų laikraščių ir čia, ir Lietuvoje, kurie jungia daug vietovių ir lietuvių. Ar kas klausia, ar „Lietuvių Balsas“ vienintelis lietuvių balsas? Tiek dėl pavadinimo.

Pasaulio lietuvių centras nėra surištas su jokia religija ar politine pažiūra, ar organizacija. Visi yra maloniai kviečiami į lietuvių veiklą centre ir prisirašyti nariais.

Nariu gali tapti kiekvienas lietuvis: ir tautininkas, ir ateitininkas, ir skautas, ir Reorganizuotos lietuvių bendruomenės narys, ir čikagiškis, ir lietuvis iš kitos valstybės. Labai daug lietuvių nuolat ką nors veikia centre ir nebūdami nariai. Visi esame didelė, sugyvenanti šeima savo namuose.

1987 metais lietuvių grupė, pasivadinus „Lietuvių misijos centru“ nupirko De Andreis seminarijos nuosavybę Lemonte. „Lietuvių misijos centro“ valdyba tada visą pastatą pavadino „Lithuanian World Center“. Pastatas kartu su 15 akrų žemės sklypu yra atleistas nuo valdžios mokesčių. Centras yra pilnai legalus ir registruotas Illinois valstijos sekretariate, Teisingumo departamente (Attorney General) ir Mokesčių išrinkimo įstaigoje (Internal Revenue Service).

Kam Pasaulio lietuvių centras priklauso? Centras nepriklauso kardinolui ar kam nors kitam, - grupei prekybininkų ar kokiam organizacijai. Centras yra tik narių nuosavybė. Pagal Internal Revenue Code 501 c3 Centras yra ne pelniui skirta bendrovė kaip, pvz., Tautos fondas ir Lietuvių fondas. Taip kaip Tautos fondas turi savo narius ir valdybą, taip ir Pasaulio lietuvių centras turi savo narius, kurie balsų dauguma renka savo valdybą.

Sumokėjęs \$200, lietuvis tampa nariu ir turi vieną balsą. Pagal įstatus, niekas negali turėti daugiau negu 5% visų balsų, todėl vienas ar du žmonės balsų dauguma negali perimti Centro vadovavimo.

Likvidacijos atveju „Lietuvių misijos centro“ ir Pasaulio lietuvių centro turtas pereis į lietuvių ne pelnui sukurtą bendrovę - pagal valdybos nutarimą ir Internal Revenue Code 501 c3. Tautos fondas, Lietuvių fondas ir kitos lietuvių organizacijos likvidavimui turi irgi panašius įstatus. Pinigus paaukoję Pasaulio lietuvių centrui jų atgal negaus, nes yra nurašę juos nuo mokesčių valdžiai, bet tie pinigai bus perduoti kitai lietuviškai labdarybės organizacijai, pagal visų narių išrinktos valdybos nutarimą.

Pasaulio lietuvių centras, žengdamas į trečiuosius gyvavimo metus, yra sparčiai augęs lietuvių veiklos židinys Čikagos priemiestelyje. Kasmet įvairėja koncertų ir lietuviškų renginių programos, daugėja lietuviškų vestuvių, vykstančių didžiojo salė, talpinančioje apie 400 svečių. Daugumas iš Lietuvos atvažiuosiu muzikos ir šokių meno ansamblių aplanko PLC, atlikdami įvairias savo programas. Įvairios lietuvių organizacijos ruošia savo tradicinius balius, gegužines, minėjimus. Didelės ir mažesnės patalpos taip pat yra žemesniam aukšte, kur veikia Lietuvių dailės muziejus, Lietuvos liaudies medžio skulptūra XX amž. ir Tautodailės galerija. Jos kasmet yra užimamos nuolatiniams naudojimui, todėl pradžioje atrodė neužpildomi plotai greitai mažėja ir yra planingai išnaudojami. Artimoje ateityje bus įkurtos nuolatinės meno ir nuotraukų galerijos. Anksčiau apžiūrėjęs visą pastatą galvojai: „Ką gi mes su tiek daug vietos darysime, kaip patalpas apšildysim ir prižiūrėsime, kam tokių didelių reikia?“ ... O dabar jau pradėdame galvoti, kur mes visus norinčius atsikrausyti į Centrą įkursim. Visa tai pasidaro įmanoma tikrai dėl daugelio pasiaukojusių lietuvių, kurie centre praleidžia

daugelį valandų, dirbdami įvairiausias darbus, atlikdami įvairias pareigas. Galvotum, kad kai kurie net ten gyvena, nes juos visada ten randi ką nors darančius. Pavardžių net negali suminėti, nes jų yra daug. Žmonės dirba ir tvarkosi Centre taip, kaip savo namuose, niekas jų neverčia.

Misijos kopylčioj šventadieniais Mišiose nuolat dalyvauja daug žmonių, todėl jau seniai trūksta vietų visiems atsisėsti ir daugeliui reikia stovėti „šventoriuje“. Po Mišių daugumas eina į salę išgerti kavos ir pasišnekti su draugais. Tokie pašnekesiai dažnai užsitęsia po pusantros valandos.

Reikia maloniai stebėtis, kad per tokį trumpą laiką PLC taip puikiai prigijo lietuvių visuomenėje, taip greitai auga savo veikla ir patalpų išnaudojimu, ir pasidarė tikras centras, tikra to žodžio prasme. „Tautos jėga vienybėje!“ - ar tai ne visų mūsų troškimas? Yra labai malonu matyti, kad bandymas įkurti ką nors Lietuvos ir lietuvių labai pasiseka ir klesti, duoda daug naudos, ir tie sunkiai uždirbti ir suaukoti pinigai dirba mūsų naudai. Nevisada taip pasiseka. Yra atvejų, kai labai daug pinigų yra investuojama Lietuvos garbei ir po to nieko daugiau nesigirdi, vaisių nesimato.

Pasaulio lietuvių centras nebando ir nenori varžytis su jokia kita lietuvių organizacija, tai yra tik nauja oazė tremties kelyje, kurioje lietuvis gali sustoti, pasidalinti kelio išpučius, gauti vandens atsigerti ir pasisemti naujų jėgų sau ir Lietuvos nepriklausomybės siekimui.

Pasaulio lietuvių centras yra visiems lietuviams, visi yra mieliai priimami, su visais sugyvenama. Mes visi turim būti vieningi, visi iki vieno dirbti Lietuvos labui, - tada turėsime jėgą paveikti kitus, kurie Lietuvą laiko pavergtą ir okupuotą. Tokio žodžio kaip „nepasiduokim“, galvojant apie savus, pas mus nėra. „Nepasiduokim!“ tinka tikrai mūsų visų priešams: tiems, kurie neina su mumis, o prieš mus.

Gyvenkime vienybėje ir santaikoje: Vardan tos Lietuvos! Romualdas Povilaitis

## Susimąstymas prie a.a. Juozo Urbšio tėvų kapo

Rašo Kun. Ant Valantinas

Šių metų rugšėjo 1 d. Vadaktėlių bažnyčioje vyko šv. Izabelės atlaidi, kuriuose talkininkavau. Ta proga teko vėl pavaikščioti kan. Tumo-Vaižganto pramintais takais, aplankyti Garšvių kaimo knygnešių draugijos vadovo Kazimiero Udros kapą. Aplankiau taip pat ir paskutinio nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio tėvų ir brolių kapą, kuris yra netoli nuo bažnyčios didžiųjų durų.

Juozo Urbšio tėvai Kotyrna ir Kazimieras jaunystėje gyveno Kėdainių rajone, Seteniuose, kur 1896 m. gimė ir būsimasis ministras. Vėliau jie persikėlė į Vadaktėlių parapiją, kur įsigijo Zaosės vienkiemį, kuris po jų apsigyvenimo buvo pramintas Urbšyne. Čia prabėgo Juozo vaikystė. Nuo Zaosės viekiemio iki Vadaktėlių yra tik 2 km. kelio. Todėl Juozuko čia yra išvaikščioti visi takai ir keleliai.

Kadangi tėvai buvo religingi, tai ir Juozukas su tėvais dažnai lankė Vadaktėlių bažnyčią. Jo religiniai įgūdžiai jam labai praverė kalėjimų ir lagerių dienomis. Kartą paklaustas žurnalisto, kas jam davė stiprybės iškęsti tas sunkias valandas, ministras atsakė: „Dažnai kalbėdavau šv. Rožančių, ir tai mane stiprino.“

O kad jis gavo religinį auklėjimą, tai reikia dėkoti jo tėvams. Beje, nuo bolševikinio teroro nukentėjo ne tik ministras, bet ir tėvai bei broliai: jie buvo išvežti ir mirė Sibire, o brolis Alfonsas nukankintas Naujamiestyje ir buvo palaidotas Vadaktėlių kapinėse. Praėjusiais metais iš Sibiro buvo parvesti ministro tėvų ir brolio Antano palaikai ir palaidoti šeimos kape. Verta susikaupti, susimąstyti prie šio kapo ir pasimelsti už ministro tėvus bei artimuosius: jie buvo ne tik treminiai ar kankiniai, bet verti pagarbos ir už tai, kad gyveno tikėjimo dvasia ir ją skleidė kitiems.

## Lietuvos sienų apsauga Lazdijuose ir Vilniuje

Lietuvos užsienio reikalų ministerijos konsulinis departamentas pranešė, kad nuo antradienio, rugšėjo dešimtosios, vakaro, Lietuvos pasienio sargyba perėmė sienos apsaugą Lazdijuose ir Vilniuje. Laikina siena dar bus saugoma kartu su sovietų pasieniečiais. Su lenkais susitarta, kad per Lazdijų pasienio punktą galės važiuoti visų šalių piliečiai, tačiau apie tai turės prieš tai painformuoti Lietuvos atstovą Varšuvoje Jūnevičių. Įvažiuvimui į Lietuvą užtenka Lietuvos vizos, kurią galima gauti Lazdijų pasienio punkte. Vien su lietuviška viza taip pat galima įvažiuoti per Klaipėdą ir Vilnių. Tiems, kurie keliauja per SSSR teritoriją - per Gardiną, Brestą ar Maskvą, reikia turėti sovietinę vizą. Važiuojant per Kopenhagą ir Stokholmą, o toliau per Rygą, reikia turėti latvių vizą arba lietuvišką vizą, išduotą Vašingtone, arba Lietuvos atstovybėje prie Svventojo Sosto. Vykstant per Helsinkį-Taliną, reikia estų vizos. Pro Lazdijus, Vilnių ir Klaipėdą galima įvažiuoti su lietuvišku pasu, išduotu užsienyje, be vizos. Lietuvos užsienio reikalų ministerijos konsulinis departamentas praneša, kad maždaug už savaitės lietuviškos vizos bus pradėtos išdavinti ne tik pat Varšuvoje, Bonoje, Kopenhagoje ir Stokholme. Šios savaitės pabaigoje tranzitinių vizų klausimais bus tariamasi su lenkais, kiek vėliau ir su SSSR.

IRTV

## Numirė Marijos Taikos Karalienės parapijos klebonas

Telšių vyskupas Antanas Vaičius telegrama pranešė, kad rugšėjo 10 dieną mirė Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės parapijos klebonas ir Klaipėdos dekanas monsinjoras Bronislovas Burneikis. Velionis gimė 1923 metais, kunigu pašventintas 1950 metais.

Iki paskutinės dienos, kad ir sunkia liga sirgdamas, darbavosi atstatinėdamas ir gražindamas Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčią, kuri taip lėmtingai susijusi su jo gyvenimu.

1961 metais kunigas Burneikis, tuometinis šios bažnyčios vikaras buvo sumintas ir įkalintas, o naujai pastatyto bažnyčios neleistat atidaryti Chruščiovo įsakymu.

Grįžęs iš kalinimo vietos ir toliau, kaip uolus kunigas, darbavosi Telšių vyskupijoje.

Papūtas atgimimo vėjams, ir atgavus Marijos Taikos Karalienės bažnyčią, 1988 metais Telšių vyskupas paskyrė jį šios bažnyčios klebonu ir Klaipėdos dekanu.

Monsinjoro Bronislovo Burneikio laidotuvės įvyko rugšėjo 13 dieną, Klaipėdoje, prie Marijos Taikos Karalienės bažnyčios.

Mūsų turimomis žiniomis, mons. Bronislovas Burneikis jau 17 Lietuvoje ir penktas Telšių vyskupijoje šiemet miręs kunigas.

M. Gorbaciovas bus šaukiamas liudyti teismo procese prieš 14 žymiausių samoksininkų mėginusių nuversti legalią valdžią.

# Tautos šventės minėjimas Hobarte

Siais metais Vytauto Didžiojo kartnavimo minėjimas įvyko Lietuvai ir jums ypatingai džiaugsmingu - jaudinančiu laiku. Tik keleta dienų prieš minėjimą beveik visos vakarų pasaulio valstybės pripažino Pabaltijo kraštų nepriklausomybę, net Sovietų Sąjunga neatsiliko ir jos parlamentas pripažino, kad Pabaltijos valstybės yra pilnai laisvos ir nepriklausomos. Nenuostabu, kad minėjimas nukripo nuo įprastos linijos ir daugiau minėjime įvykius, įvykusius savaitės bėgyje kaip tuos, kurie įvyko prieš 500 metų.

Nėra abejonės, kad tik šių įvykių pasekoje į minėjimą atsilankė daugiau žmonių kaip tikėtasi ir net perpildė mūsų kuklią patalpą.

Sekretorius minėjimą pradėjo pasakydamas keletą žodžių apie sutapimą Lietuvos laisvės pripažinimo ir tautos šventės minėjimo, kartu pareikšdamas nuomonę, kad išeivių lietuvių veikla vakarų pasaulyje daug pagelbėjo šį pripažinimą gauti. Algis Taškūnas paskaitė ypatingai įdomią paskaitą apie kelią į nepriklausomybę, apie sunkumus, kurie turės būti nugaleti

atsikūriant tautai ir nurodė, kur ir kaip mes galėtume prisidėti su pagalba. Po paskaitos, minutė tylos pagerbėme lietuvius žuvusius prie televizijos bokšto Vilniuje sausio mėnesio 13 dieną ir Medininkų pasienio bustinė liepos mėnesį 31 dieną. Po to Loreta Eskirtienė labai jaudinančiai - jausmingai padeklamavo ilga eileraštį Vytauto Didžiojo garbei. Eilerastis buvo parašytas labai senai, Loreta kažkas užrašė jai Lietuvoje, bet ir asmuo užrašęs nežinojo kas jį sukūrė.

Po deklamacijos užbaigėme minėjimą sugiedodami Lietuvos himną.

Minėjimui užsibaigus sekretorius padarė keletą pranešimų liečiančių kasdieninius bendruomenės patenklus. Teresėlė Šiaučūnaitė su pagelbininkėmis platino loterijos, kurią ji paruošė, bilietus. Laimė aplankė net penkius labai patenkintus laimėtojus. Jie visi laimėjo gražių iš Lietuvos atveštų dovanų.

Algis Taškūnas išnaudojo tą laiką platindamas neseniai išleista knygą „Lithuanian Environmental problems“. Knyga parašė Amanda Banks. o išleido Lietuvių Studijų

Draugija Hobart universitete.

Tuo pačiu laiku Willy Bukevičius kepė mėšą ant iešminės ir su pagalba darbščiosios Kristinos Domkienės ir Bonifaco Sikšniaus, vaisino svečius...

Vaišių metu susipažinome su pirmą kartą metu susipažinome su pirmą kartą metu susipažinome su svečiais: panele Vilnonyte, atvykusi su ponais Krutuliais iš Launcestono, Paulauskų šeima - Michell, Trevor, Colleen ir Riley - persikėlusiais iš Adelaidės į Hobartą, Bukevičius Troy atvykęs iš Melbourne studijuot Hobarto universitete ir Jonas Zivulinskas iš Brightono. Hobarto apylinkės lietuviai sveikiname naujus pažįstamus ir tikimes susitikti su jais sekančiuose pobūviuose ir parengimuose.

Nors programa buvo trumpoka, minėjimas praėjo ypatingai pakilioj nuotaikoj, o vaisės užsėtės ilgą laiką. Vaišių metu buvo pasidalinta džiaugsmingais jausmais. Visi jautėme, kad kova vesta penkiasdešimt metų nebuvo veltui ir mes turėjome laimės sulaukti šios dienos, apie kurią svajojome tiek daug metų.

S. Augustavičius

# Organizuojama ekskursija į Lietuvą

Melbourno Lietuvių Pensininkų Sąjunga ruošia sekančiais 1992 metais 6 savaitių išvyką į Lietuvą nuo liepos mėnesio pradžios ligi rugpjūčio vidurio. Skrendama Qantas lėktuvu iš Melbourne per Sydney į Singapūrą, toliau Suomij (Finnair) lėktuvu ligi Helsinkio ir Tallino. Toliau autobusu per Rygą į Kauną (600 kilometrų). Kelionė lėktuvu į abu galus kainuos apie \$2500. Iš Kauno po 2-3 savaitių bus organizuojama autobusu išvykos į žymesnes Lietuvos vietas.

Norintieji vykti užsirašo po Povilą Baltutį 71 Nimmo Street Middle Park, Vic, 3206, telef. (03) 699 8419 sumokant \$50 depozitą. Likusieji pinigai bus sumokami balandžio mėnesio viduryje. Negalintieji vykti iki kovo mėnesio pabaigos, depozitai bus sugrąžinti. Vizos ir draudimai bus parūpinti, tik reikia turėti galiojantį Australijos pasą. Sekančiais metais vasario mėnesyje bus sušauktas vykstančiųjų pasitarimas. Užsakyta 50 vietų lėktuvuose.

MLPS Valdyba

## Pranešimas

Sekantis Pensininkų Sąjungos susirinkimas įvyks spalio mėn. 8 d. antradienį 11 val. Melbourne Lietuvių Namuose.

## Melbourno Lietuvių biblioteka

Pasvalio miesto meras per Petrą Baltrūną perdavė retenybų stovui vario berelį „Pasvalys 1497“, kurį, kada nors, svečiuodamasis Australijoje, „norėtų matyti Melbourne Lietuvių namuose“.

Gautos knygos: Auka J. Juškos „Šventoji auka“, liturgijos albumas, Chicago 1965. Auka Jono Vizbaro - „Lietuviškoji skautija“ 1918-1988, VII Tautinė stovykla septyniadesimtą sukaktį švencia, Chicago 1988. Litda Ruginienė „Pasikalbėkim, Dieve“, mūsų tautos jaunimui eileraščiai, Chicago 1986.

Aukojo po \$10 A. Rahdon, Irena Sabrinskienė, Vida Vaitiekūnienė. Nuosirdus acidi!

J. Mikštas

Bibliotekos vedėjas

## Tautos Fondas

Tautos šventės minėjimo metu, per Tautos Fondo rinkėjas Nijolę Vaičiurytę ir Lėtą Kramilienę Sydnėjaus ir apylinkių tautiečiai aukojo Lietuvos Atstatymo fondui: \$100 Ričardas Červin. Po \$50 Prel. P. Butkus, J.O. Zukauskai. \$30 J.E. Černiauskai. Po \$20 A.L. Kramiliai, T. Amber, N. & S. Motiejev, NN, J.J. Skudai, Vl. Račkauskas, M.A. Cesnavičiai, J. Černiauskas, V. Patašius, A. Stašūnaitis, M. Statkienė vieton gėlių Jadvygą Bukšaitienė, B.V. Vingiliai, P.J. Kušleikai, M. Gailius. Po \$10 J. Vaičiuriene, J. Masiokienė, J.M. Koliavai, A. Bendoraitis, D.V. Gulbinai, A. Žilys, P. Armonas, V. Račiūnas, B. Paskočimas, V.P. Antanaitis. Po \$5 A. Lingė, A. Savickienė, A. Brunckienė, St. Basiulis, K.D. Ankus, R. Kalėda ir B. Sidaras. \$2 M.L. Darby.

Visiems už dovanas Lietuvai nuosirdus acidi. A. Kramilius Tautos Fondo Ižd. Sydney

## Jono Stačiūno pagerbimas

Rugsėjo 6 d. Adelaidės Lietuvių Namuose susirinko gera šimtinė aktyvesnių lietuviškos veiklos žmonių, pagerbti visų mėgiama mūsų bendruomenės pirmininką Joną Stačiūną, kuris šiomis dienomis sulaukė 70-tojo gimtadienio, bet su nepailstama energija suima vadovauja Adelaidės lietuvių bendruomenei.

Svečiams susėdus prie gražiai papuoštų stalų, Valdybos narys Anthonas Serelis pradėjo oficialiąją vaišių dalį. Jis šį kartą pradėjo ne nuo vaišių, bet nuo sveikinimų, o jų buvo tikrai daug. Sveikino Vyt. Neverauskas, Lietuvių Sąjungos vardu, Viktoras Baltutis, Parapijos Tarybos vardu, Janina Vabolienė, Kultūros ir Švietimo Tarybos vardu, Juozas Lapšys nuo Muziejiaus vadovybės, P. Pareigis, Pensininkų Klubu vardu, Albertas Balsys ramovėnų vardu, kun. Juozas Petraitis, MIC, perdavė Adelaidės katalikių moterų draugijos ir savo sveikinimus, o taip pat ir parapijos vardu išreiškdamas nuosirdžius linkėjimus su nepailstama energija ir toliau vadovauti mūsų bendruomenei ir Vytautas Straukas, choro Lituania vardu.

Tautos šventės proga į Adelaidę buvo iš Canberros atvykęs Krašto Valsybos pirmininkas Viktoras Martišius, kuris laimingu sutapimu irgi dalyvavo vaišėse ir tarė sveikinimo žodį, pasidžiaugdamas Adelaidės lietuvių veikla kultūrinėje ir politinėje veikloje, nes Jonas Stačiūnas šių dviejų veiklos krypčių neapleido, bet jas dar labiau išplėtė.

Paskutinės sveikinimo žodį tarė Lietuvių Moterų Sekcijos atstovė p.J. Serelienė, padėkodama už gražų bendradarbiavimą ir mūsų sukaktuvininką apjuosė plačia tautinio rašto juosta. Ta pačia proga Dr. R. Voreneckaitė iškėlė iš Lietuvos atveštą gintaro paveikslą.

Galiausiai buvo išskviestas žodį tarti ir šių vaišių „kaltininkas“ Adelaidės Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Jonas Stačiūnas. Jis padėjo visiems dalyviams už

atėjimą ir nuoširdų bendradarbiavimą jam esant bendruomenės pirmininku ir tikisi paramos ateities darbuose. Iš tikrųjų mūsų pirmininkas gali jaustis laimingas matydamas, kad jo darbai ir pastangos nenuėjo veltui. Šiandien Lietuva jau laisva ir gavo sveiką visų valstybių pripažinimą. Visi Australijos lietuviai galime jaustis laimingi, kad visgi sulaukėme Lietuvos prisikėlimo ir nežidrindant pesimistų nuogastavimų, nepasitraukėme iš kovos fronto tvirtai tikėdami, kad Lietuva prisikels ir bus vėl laisva ir Nepriklausoma.

Po visų kalbų, sveikinimų ir linkėjimų, mūsų klebonui kun. Juozui Petraičiui, MIC palaiminus

vaišių stalą ir sukalbėjus invokaciją, prasidėjo vaišės, kurios užsėtės ilgokai, nes valgių buvo labai daug ir svarbiausia skaniai paruošti. Atrodo, kad nepajėgėme jų visų sunaikinti net ir su gaivinančių gerimų pagalba.

Vakaras praėjo labai įdomiai, palydimas daugelio dainų kurias pravedė choro dirigentas Vyt. Straukas. Vaišėse buvo daug choristų, o ir kiti dainininkai atrodė turėtų priklausyti chorui ir nesislapstyti už pensininkų nugaros.

Baigiant norisi visų Adelaidės lietuvių vardu palinkėti mūsų pirmininkui geros sveikatos ir išvėrmės, dar daug metų tvirtai stovėti Adelaidės lietuvių bendruomenės vadovybėje.

Alb. Pocius

## Sydnejaus Kronika

NSW valstijos senatorė Dr. Marlene Goldsmith rugpjūčio 20 d. užbaigai Pavergtų Tautų savaitės buvo surengusi Parlamente pietus. Čia dalyvavo visa eilė NSW Parlamento narių ir kviestinių svečių. Lietuvius atstovavo Pavergtų Tautų komiteto narys ir Apylinkės valdybos vicepirmininkas A. Kramilius ir dr. A. Viliūnas.

Rugpjūčio 22 d. NSW Premieras Nick Greiner (Vengrų kilmės) buvo susikvietęs bendruomenių lyderius pasitarimui dėl seserų giminytės ryšių užmezgimo NSW valstijos ir Rusijos. A. Kramilius Lietuvių bendruomenės vardu siūlė tokią giminytę užmegsti su Lietuva, vieton Rusijos.

Rugpjūčio 24 d. didelė „Black Ribbon“ dienos demonstracija prie Sovietų konsulato Sydnėje. Tai atrodo ir buvo paskutinė antikomunistinė demonstracija. Konsulatas buvo apjuostas simboline grandine. Savo kalbose parlamento nariai ir unių atstovai linkėjo Lietuvai pilnos laisvės ir nepriklausomybės greičiausiu laiku. Lietuvių bendruomenės vardu

kalbėjo A. Kramilius, reikalaujamas raudonųjų dalinių atitraukimo iš Lietuvos, kompensacijos nužudytų ir žuvusių šeimoms Lietuvoje, sugrąžinimo užgrobtų nuosavybių ir, kompensacijos už padarytus nuostolius. Demonstraciją filmavo Sydnėjaus televizija ir rodė vakaro žiniuose. Sovietų konsulas mandagiai priėmė delegaciją ir prižadėjo persiųsti į Maskvą mūsų reikalavimus.

Mirusieji Sydnėje

A.†A. Jadvyga Bukšaitienė

Rugsėjo 6 d. mirė po ilgos ligos. Jadvyga Bukšaitienė apie 70 metų. Prieš 20 metų mirė jos vienintelis sūnus. Velionė kilusi nuo Ukmergės, Aukštaitijoje, kur dar gyva jos sesuo grįžusi iš Sibiro. Rožinis už velionę buvo rugsėjo 10 d. Fairfield of Distinction koplyčioje. Po gedulingų Mišių rugsėjo 11 d. palaidota Lietuvių sekcijos kapuose, Rookwood. Religines apeigas atliko prel. P. Butkus. Laidotuvėmis rūpinosi Patricia Karvelienė ir Bronė Amber. Išėkis Ramybėje.

## IS MUSU PARAPIJU

### Melbournas

**Pakrikštyta** Daina Joy Sadauskaitė, dukte Narelle Joy Smyth ir Vido Alfonso Sadauskų. Krikšto tėvai: Jonas Sadauskas ir Marita Raw.

**Gyvojo Rožančiaus** Brolijos nariai spalio mėnesį meldžiasi, kad Rožančiaus kalbėjimas būtų gyvas visų lietuvių tarpe ir Dievo Motinos Marijos užtarimu sulauktume mūsų Tėvynei Lietuvai gausios palaimos.

**Maldos Diena už Lietuvą** spalio 13 d. sekmadienį iškilmingomis pamaldomis ir atnaujinti lietuvių tautos pasiaukojimą Nekaltajai Marijos Širdžiai, skelbia išeivijos vyskupas Paulius Baltakis kartu su visais Lietuvos vyskupais ir Kardinolu.

**Stefanija Pažereckienė**, 87 m. amžiaus, mirė Wyuna gydykloje, Northcote rugsėjo 23 d. Rožančius

### Nauja Melbourneo Lietuvių Klubo valdyba

**Pirmininkas** - Vladas Bosikis (458 1637)

**Sekretorius** - Kęstutis Lynikas (848 5663)

**Iždininkas** - Narcizas Ramanuskas

**MLK ryšiai ir įstatai** - Dr. Jonas Kunca

**Salės** - Algis Karazija

**Baras** - Feliksas Sodaitis

**Ūkvedys** - Benius Beržanskas

**Vicepirmininkai** - Kęstutis Lynikas ir Narcizas Ramanuskas

Melb. Lietuvių Klubo sekretorius

kalbėtas Tobin koplyčioje, laidotuvių šv. Mišios šv. Jono bažnyčioje, kurias aukojo kun. Stasys Gaidelis SJ, ir palydėta į Fawkner kapines, kur palaidotas jos vyras Pranas Pažereckas, miręs 1983.VIII.4. Giliame liūdesyje liko sūnus Vytautas, dukte Albina su šeimomis. Už jos vėlę šv. Mišioms aukojo Z. Augaitis, V. Balnionienė, L. Bučelis, M. Cimermanienė, Stasė Fišerienė, J.T. Jurgelaičiai, J.L. Kebliai, E. Markonienė, Z. Muceniekas, B.L. Petrusėvičius, NN, S.P. Siuškai, J.V. Zitkevičiai.

**„Tėviškės Aidų“ balius spalio 5 d. neįvyko.**



### PRANEŠIMAS

**Karių Ramovės nariams**  
Pranešame, kad š.m. spalio mėn. 20 d. sekmadienį 2.30 val. p.p. Melb. Liet. Namų bendruomenės salėje, įvyksta metinis -informacinis Karių Ramovės narių susirinkimas. Visi kviečiami gausiai atsilankyti.  
Melb. LKVS-gos Ramovė vald.

### PRANEŠIMAS

ALFAS ir „Varpo“ Sporto klubas kviečia bendruomenę, sportininkus ir remėjus į IV Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių reportažą, kuris įvyks Melbourneo Lietuvių klube 1991.X.13 2.30 val. p.p. Bus rodomos fotografijos, video ir servojama kavutė.

## A. † A. Stefanija Pažereckienė

Stefanija Stanaitytė yra gimusi 1904 m. rugsėjo 13 d. Jurbarko valsčiuje, gyveno Jurbarko mieste. 1929 metais ištekėjo už Prano Pažerecko ir gyveno savo ūkyje Siūriškių kaime, Kidulių valsčiuje, Šakių apskrityje. Susilaukė dviejų sūnų ir vienos dukters. Kai vokiečiai traukėsi iš Lietuvos 1944 m., vyrą vokiečiai paėmė apkasų kasti, Stefanija su trimis vaikais išvažiavo į Vokietiją. Bekeliaujant visi trys vaikai susirgo. Visą savaitę teko išbūti traukinio vagonė be vaistų, be daktaro. Numirė 4 metų sūnelis. Keletą dienų negvyvą sūnelį teko vežiotis. Kai karas pasibaigė, ji su vaikais buvo anglų zonoje, o apie vyrą neturėjo jokios žinios. Gyveno D.P. stovyklose. Į Australiją su vaikais atvyko 1948 m. pabaigoje. Kurį laiką gyveno Adelaidėje, vėliau persikėlė gyventi į Melbourną. 1956 metais sužinojo,



kad vyras Pranas gyvena Lietuvoje. Laiškais susirašinėjo 4 metus. Pagaliau 1960 m. lapkričio 17 d. susitiko su vyru Melbourneo aerodrome. Vyras Pranas numirė 1983 m. rugpjūčio mėn. 4 dieną. Stefanija numirė 1991 m. rugsėjo 23 d. Palaidota Fawkner kapinėse. Išsėkis Viešpaties Ramybeje.

### PADEKA

A. † A. Stefanijai Pažereckienei mirus, dėkojame visiems, kurie ją lankė ligoje. Dėkojame kun. Stasiui Gaideliui SJ, už paskutinius religinius patarnavimus, už Rožančiaus pravedimą, už gedulingos laidotuvių pamaldas ir palydėjimą į amžino poilsio vietą. Dėkojame visiems už dalyvavimą Rožančiuje, laidotuvių pamaldose, dėkojame už aukas šv. Mišioms. Dėkojame visiems už palydėjimą į amžino poilsio vietą, dėkojame už dalyvavimą šermenyse, kurias, paruošė Onutė Szentimrey.

Sūnus Vytautas ir dukte Albina su šeimomis

## Perthas

**Croatų ir Slovėnų demonstracija** Perthe įvyko liepos 13 dieną. Pusantrą tūkstančio demonstrantų minia su vėliavomis ir plakatais žygiavo per Pertho miesto centrą. Toje eisenoje dalyvavo ir lietuvių grupė su savo vėliava. Ta demonstraciją ir protestą organizavo Pasaulinė Pavergtų Tautų League. Demonstracijos šūkis buvo: „Out red pigs Serbians from Slovenian and Croatian countries“. Buvo išnešta rezoliucija, kurią perskaitė Slovėnų ir Croatų bendruomenių valdybų pirmininkai. Rezoliucija buvo surašyta trijuose egzemplioriuose. Viena nusiųsta JAV-bių prezidentui G. Bush, antra - M. Gorbačioviui. Rezoliuciją pasirašė Australų Parlamentarai, kurie dalyvavo toje protesto demonstracijoje.

**Pertho Apylinkės Lietuvių Bendruomenės nauja valdyba** suruošė Dariaus ir Girėno skridimo per Atlanto vandenyną minėjimą. Minėjimas įvyko rugpjūčio 4 dieną, sekmadienį, 11.30 val. St.

**Francis** Lietuvių parapijos bažnyčioje.

Tuoju po pamaldų valdybos pirmininkas kun. dr. A. Savickis pakvietė visus lietuvius ir kviestus svečius į Lietuvių Namus, kur šeiminkės laukė su paruoštais pietumis. Sekretorė dr. G. Klimavičienė pristatė du varduvininkus, kurie ta pačia proga šventė Alfonso dieną, tai yra: kun. dr. Alfonsas Savickis ir Alfonsas Čižeika. Jiems buvo sugiedota Ilgiausių Metų.

Paskaitą apie Darių ir Girėną skaitė kun. dr. A. Savickis. Paminėjo ir savo laimingą kelionę į Naują Gvineją, kai jis skrido iš Australijos su mažu, vienmotoriniu lėktuvu per vandenyną.

Vieton meniškos programos kunigas rodė savo kelionės video juostelę. Parodė ir apie Vilniaus įvykius. Toliau sekė loterija, kavutė. Dar ilgai dalyviai dalinosi išpūdziais. Minėjimas buvo užbaigtas sugiedant Lietuvių Tautos himną.  
B. Steckis



Iš kairės stovi su tautine vėliava V. Radzivanas, prie Pavergtų Tautų League's vėliavos stovi A. Anaitis su žmona ir Steckienė.

## Argentinos Lietuviai turės savo istoriją

Jos labai reikėjo. Ten gyveno, dirbo, skurdo, vargo, tačiau užsiėmė ir grynai lietuviška veikla daug tūkstančių imigrantų iš Lietuvos. Ypač daug jų ten nuvyko tuojau po Pirmojo pasaulinio karo, kai atsikūrusi jauna nepriklausoma Lietuva ekonomiškai dar nebuvo tvirta, o atsidarę naujos galimybės užsienyje jaunus ir tvirtus lietuvius viliojo. Vyko jie tenai tikėdamiesi užsidirbti pinigų, atsivežti juos atgal ir tėvynę ir padėti naujai valstybei atsistoti ant tvirtesnių ekonomiškų pagrindų. Deja, jie turėjo labai nusivilti, nes iš tikrųjų buvo labai apgauti visokių spekuliantų, kūrusių netikras istorijas arba tiesiog tyčiomis skleidžiusių melus. Naujieji imigrantai Argentinoje ne tik negalėjo susikrauti išsvajotų turtų, tačiau iš sunkaus darbo tegalėjo tik vos pragyventi. Tačiau jie neužmiršo nei savo kilmės, nei savo tėvynės ir bandė ją atkurti visiškai jiems svetimoje šalyje. Taip vystėsi įdomi, gausi, lietuviška kultūrinė veikla, persikėlusi net jau į trečią kartą. Kol kas apie ją dar nedaug žinoma nei Lietuvoje, nei pagaliau pačioje išeivijoje. Todėl ir sveikintinas sumanymas parašyti Argentinos lietuvių istoriją. „Mindaugo“ draugijos pirmininkės profesorės Valentinos Bukauskaitės

de Persico pastangomis darbas jau pradėdamas. Argentinos mokslininkė Marta M. Maffia de Poteca iš Universidad ad Macional de La Plata Fakultad de Ciencias Naturales y Musco, į talką pasikvietusi padėjėja ir 22 savo studentus pradėjo tyrinėti Argentinos lietuvių gyvenimą ir kaupti medžiagą. Su savo padėjėja ir studentais pasidalinusi darbais, jau aplankė daug lietuviškų draugijų vadovybių, susipažino su padėtimi, rausėsi po draugijų bei asmeniškų archyvus. Prašo visų lietuvių tautos. Argentinos lietuviai tikrai bus laimingi, jeigu šis darbas bus atliktas ir jų istorija parašyta.

### Mirusieji Sydnėje

#### A.†A. Viktoras Pilypaitis

Rugpjūčio 3 d. St. Vincents ligoninėje mirė 66 metų Viktoras Pilypaitis nuo vežio ligos. Po pamaldų Malabar bažnyčioje, palaidotas Lietuvių sekcijos kapuose Rookwood. Religines apeigas atliko australų kunigas. Viktoras buvo kilęs iš Gelgaidiško, Šakių apsk. Laidotuvėse dalyvavo šeima, o iš Lietuvių bendruomenės A. Kramilius ir Bronė Sidarienė. Amžino atilsio mirusiam.

# PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Didž. Gerb.,

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga ruošia ir globoja Septintąjį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą 1991 gruodžio 18 - sausio 8 Pietų Amerikoje (Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje). Jaunimo Kongreso šūkis yra „Mūsų vienybė, tautos stiprybė“, jame dalyvaus rinktinis išeivijos ir Lietuvos jaunimas, kuriam labai reikalinga mūsų visų parama. Kongrese laukiama 400 lietuviško jaunimo iš viso pasaulio tarti Lietuvos ir išeivijos ateities planus ir darbus. Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos Pirmininkas - Prezidentas Vytautas Landsbergis savo 1991 liepos 23 laiške VII PLJK Pirmininkei Arianai Rastauskaitei džiaugėsi, kad ji ir išeivijos jaunimas organizuoja Kongresą ir jame bus „sesučių ir broliukų iš Lietuvos“ ir linkėjo visiems dalyviams „kad Kongreso dienos būtų gražios, o tylią naktį po Pietų Kryžium išgirstumėt tolimą dainą iš Lietuvos“.

Lietuvos jaunimui numatyta parama siekia 60,000 dol., Pietų Amerikos jaunimui ir kitoms išlaidoms reikia dar 20,000 dol. Šiai paramai sutelkti vyksta VII PLJK Garbės Mecenatų ir Rėmėjų vėjus iki 1991 gruodžio 21. Rėmėjais bus visi paaukoję iki 100 dol., o Garbės Mecenatai bus paaukoję 100 dol. ar daugiau. Aukos JAV gali būti nurašytos nuo mokesčių (Tax deductible ID #36-3097269).

Visi Garbės Mecenatai už kiekvieną 100 dol. auką gaus specialų numeruotą padėkos diplomą ir vieną šansą (galimybę) laimėti dviems žmonėms pilnai apmokėtą kelionę Jaunimo Kongreso metu per Aerolines Argentinas iš gyvenamo miesto į Pietų Ameriką ir atgal, apmokėtus viešbučius Pietų Amerikoje ir bilietus į visus Jaunimo Kongreso renginius (8,800 dol. vertės trijų savaitių atostogas dviems asmenims). Paaukoję kelias šimtinės gaus daugiau šansų, pavyzdžiui už 500 dol. gaus 5 šansus laimėti. Laimingas numeris bus traukiamas 1991 lapkričio 16. Padėkos diplomai

yra numeruoti nuo 1 iki 999 (iš viso ir nedaugiau kaip 999 numerių arba šansų) ir laimikis bus paskirtas nečėfirint kiek aukų po 100 dol. bus gauta iki 1991 lapkričio 16. Laimėtą kelionę bus galim perleisti kitiems, bet nebus galima ją iškeisti į pinigus.

Visi Rėmėjai ir Garbės Mecenatai už kiekvieną paaukotą \$10 galės laimėti dar šiuos laimikus: vieną \$1,500 premiją, vieną \$1,000 vieną \$500, vieną \$250, penkias premijas po \$100, ir penkias po \$50. Paaukoję kelias dešimtines ar šimtinės gaus daugiau šansų laimėti, pvz. už 300 dol. - 30 šansų. Visi aukotojai gaus numeruotus kvitus ir laimingi kvitų numeriai bus ištraukti 1991 gruodžio 21.

VII Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso ruošia rūpinasi Komitetas, sudarytas iš Pietų Amerikos lietuvių jaunimo ir visuomenės darbininkų. Jam vadovauja energinga jauna pirmininkė Ariana Rastauskaitė ir finansus tvarko Alfredas Ruplėnas, abu iš Buenos Aires, Argentinoje. Lėšų telkimu, kelionėmis ir kitokia parama jaunimui rūpinasi VII PLJK Talkos Komitetas (pirmininkas Vytautas Kamantas, Henrikas Antanaitis (Australija), Tomas Bartusevičius (Vokietija), Arūnė Taunytė-Degutienė (Lietuva), Gražina Kamantienė, Juozas Lukas, Vincent O'Brien (Anglija), Arūnas Pabedinskas (Kanada), kun. Antanas Saulaitis SJ, Jonas Treška

Jr. ir Petras Treška. Lėšos telkiamos per Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Fondą (pirmininkas Vytautas Kamantas, išdininkas Juozas Lukas, direktoriai dr. Petras Kisielius, Kazys Laukaitis, dr. Edmundas Lenkauskas, Dr. Antanas Razma ir Horstas Zibas).

Laukiame Jūsų paramos Lietuvos, Pietų Amerikos ir kitų kraštų jaunimui, kuris šiais ypatingais laikais pasirodė kaip sąmoninga ir darbšti mūsų tautos dalis ir ateitis, padėjusi iškovoti Lietuvai laisvę ir Nepriklausomybę. Padėkime jiems. Nuoširdus acū už aukas ir linkime laimėti siūlomas dovanas!

Su pagarba ir dėkingumu,

Vytautas Kamantas  
PLB Fondo ir Talkos kom. vardu

## 38-toji Europos Lietuviškų Studijų savaitė

Kalbu iš Huettenfeldo, iš Vokietijos, kur yra Vasario 16-gimnazija ir Vokietijos lietuvių bendruomenės būstas. Čia nuo liepos 28 dienos iki rugpjūčio 4 dienos vyko 38-oji Europos Lietuviškų Studijų Savaitė - į kurią sulpaukė apie pusantro šimto lietuviškosios inteligentijos iš viso pasaulio.

Studijų savaitės išvakarėse - liepos 26 dieną prasidėjo pasaulio kraštų lietuvių bendruomenių vadovų suvažiavimas, kuriame dalyvauja per 30 asmenų. Atvykstantiems kelią į Suvažiavimą rodo „Romuvos“ pilies bokšte iškelta lietuviška trispalvė. Suvažiavimas pradėtas vakare didžiojoje „Romuvos“ pilies salėje. Jį atidarė ir pradėjo pirmininkauti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos Pirmininkas dr. Vytautas Bieliauskas. Atidarydamas renginį ir sveikindamas Suvažiavimo dalyvius jis pranešė, kad dalyvauja Lietuvos valdžios ir visuomenės atstovai - Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko pavaduotojas Kazimieras Motieka, Lietuvos kultūros ir švietimo ministerijos ryšių su tautiečiais vadovas Audrys Antanaitis, Sąjūdžio vadovai: pirmininkas Juozas Tumelis, vicepirmininkas Alfonsas Vaišnoras ir sekretorius bei reikalų vedėjas - A.Kubilius. Vadinamojo

„kapitalistinio“ pasaulio kraštų lietuvių bendruomenės atsiantė savo vadovus bei atstovus iš Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Argentinos, Anglijos, Belgijos, Prancūzijos, Šveicarijos ir, žinoma, dalyvauja ir Vokietijos lietuvių bendruomenės bei Vasario 16 gimnazijos vadovai, o taip pat buvusių socialistinių kraštų bei Sovietų Sąjungos - Estijos, Moldovos, Peterburgo (dabar jie taip save vadina, iškėrųjų - Leningrado), Vengrijos, Vidurio Europos ir Sovietų Sąjungos lietuvių bendruomenė ir dar kai kurių čia nesuminėtų kraštų lietuvių atstovai bei vadovai.

Pirmasis sveikinimo žodį tarė Aukščiausiosios Tarybos vicepirmininkas Kazimieras Motieka. Jis sakė, kad Lietuvos ir visos Sovietų Sąjungos lietuviai daug metų jautė užsienio lietuvių politinę, moralinę ir daugelis net materialinę paramą. Vokietijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Arminas Lipsys, tik vakar grįžęs iš iškilio į Altajaus kraštą, pažymėjo, kad „Romuva“ yra tapusi Europos lietuvių išeivių centru ir susitikimo

su žmonėmis iš Lietuvos vieta.

Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Smitas pastebėjo, kad ši graži sodyba pirktą ne tik gimnazijos, bet visų lietuvių reikalams, visų kraštų lietuviai ją rėmė ir nusipelnė nuoširdžiausios padėkos - čia visų lietuvių namai.

38-ąją Europos Lietuviškų Studijų Savaitę rugpjūčio 4 diena, po rytinių pamaldų, uždarė moderatorius dr. Kęstutis Girnius. Sąjūdžio pirmininkas Juozas Tumelis paskelbė šiu metų liepos 13-tą parašytą lietuvių intelektualų laišku Vakarų Europos intelektualams.

Dr. Girnius pranešė, kad šioje Studijų Savaitėje dalyvavo 180 asmenų iš 20 valstybių: 81 iš Vokietijos, 35 iš Lietuvos, 21 iš Jungtinių Amerikos Valstybių, 6 iš Šveicarijos, po 4 iš Prancūzijos, Kanados ir Belgijos, 3 iš Švedijos, po 2 iš Olandijos ir Montecarlo ir po vieną iš Anglijos, Australijos, Austrijos, Argentinos, Japonijos, Kinijos, Leningrado, Italijos, Estijos, Moldovos, Vengrijos ir Gudijos.

Dėkojo kapelionui prof. dr. kun. Jonui Juraičiui už kasdien laikytas pamaldas ir brandžius pamokslus. Ruošos komiteto nariams už uolų paruošiamąjį darbą ir Savaitės dalyvių registracijos bei atskaitomybės pravedimą.

Direktoriui Andriui Smitui už patogias gimnazijos patalpas ir visą „Romuvos“ sodybą.

Per Savaitę skaityta 11 paskaitų. Tarp paskaitininkų 4. buvo iš Lietuvos: Sąjūdžio pirmininkas

Juozas Tumelis, užsienio reikalų ministro pirmasis pavaduotojas Valdemaras Katkus, Aukščiausiosios Tarybos deputatas profesorius Kęstutis Galvanauskas ir švietimo bei kultūros ministras Darius Kuolys. Kiti paskaitininkai: diplomuotas bibliotekininkas Artūras Hermanas iš Heidelbergo, dr. Kęstutis Girnius iš Muencheno, Tėvas prof. dr. Paulius Rabikauskas, SJ., iš Romos, sociologas Vincas Bartusevičius iš Stuttgarto, direktorius Andrius Smitas iš Huettenfeldo ir diplomuotas inžinierius Pilypas Norkaitis iš Jungtinių Amerikos Valstybių. Aptarti - švietimas, ekonomika, užsienio problemos. Kiekvienai temai nušviesti buvo parinkti paskaitininkai iš Lietuvos ir iš užsienio. Paskaitininkai ir kiti dalyviai iš Lietuvos turėjo progą savo akimis pažvelgti į užsienį.

39-oji Europos Lietuviškų Studijų Savaitė nutarta rengti ateinančiais metais Austrijoje, Alpių papėdėje nuo rugpjūčio 2 iki 9. Jos surengimui rūpintis sutiko Tiroly gyvenanti rašytoja Irena Jorg-Naudžiūnaitė.

Rugpjūčio 4-tą po piet visi liūdnai, kad reikia skirtis su senais ir naujais draugais, ypač iš Lietuvos ir, kad reikia palikti ramų ir jaukų lietuviškų kampelį „Romuvą“ Vokietijoje, skubėjo namo. Nuleista „Romuvos“ pilies bokšte ištisą savaitę plevėsavusi lietuviška trispalvė.

LRTV  
(Telef. J. Lukošiaus pranešimas)

### Lietuvių Kooperatinė Kredito Draugija "TALKA"

Nuo 1991 spalio 1 d., Talkos paskolų ir indelių procentai yra sekantys:

#### PASKOLOS:

- iki \$80,000
  - \* Jaunimui - pirmiems namams 11.5%
  - \* Privačios - su turto užstatu 12%
  - \* Komercinės - su turto užstatu 13.5%
  - iki \$30,000
  - \* Privačios - su dokum. užstatu 14.5%
  - iki \$10,000
  - \* Privačios - su 2 garantuotojais 17%
  - iki \$5,000
  - \* Privačios - su asmenine garantija 17%
- Paskolos gražinamos mėnesinėmis mokėjimais; procentai priskaitomi kas 3 mėnesius.

#### INDĖLIAI:

- \* Metinės sąskaitos 11%  
(Terminas sueina birželio 30 d.)
- \* 6 mėn. sąskaitos 10.5%
- \* 3 mėn. sąskaitos 10%
- \* Einamosios sąskaitos 8%  
(Pinigus galima įdėti ir išimti bet kuriuo laiku)

Terminui suejusi, pinigais ir palūkanas galima išimti ar pervesti į kitą sąskaitą. Jei klientas nepraneša dėl pinigų išėmimo, sąskaita automatiškai pervedama naujam terminui. Pinigus iš terminuotų sąskaitų galima išimti dar terminui nesuejusi. Tuo atveju plokama tik pusė viršumėtu procentu už išalėta laika. Talka viršumėtus procentus gali keisti metų begyje atsižvelgiant (bankų ir finansinių įstaigų siūlomus procentus.

### SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL: 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvird., 5 - 10 val.

#### ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS

Penktadieniais 5 - 11.30 val.  
Šeštadieniais 2 - 12.30 val.  
Sekmadleniais 12.30 - 10 val.

#### VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvird., penktad., ir šeštad nuo 6 val.  
Sekmadleniais nuo 1. val.  
Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8.00 val.

#### ŠVEDIŠKAS STALAS. SMORGASBORD.

Kaina \$4. Kviečiame visus.  
Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne Lietuvos Namuose?  
Kodėl nepasitelrauti?  
Skambinkite 708 1414.